

با افزایش آگاهی مانع مسمومیت شویم.

پیشگیری از مسمومیت در کودکان

- *کودکان زیر ۵ سال، پر خطرترین گروه سنی از نظر بروز مسمومیت هستند. (معمولاً در خانواده های پر بچه - بیشترین موارد مسمومیت در گروه سنی یک تا سه سال رخ می دهد که به نظر می رسد علت این امر ناشی از شروع راه افتادن کودک، وجود حس کنجکاوی در این سنین و تمایل کودکان نوپا برای گذاشتن هر چیزی در دهان باشد).
- *بروز مسمومیت در پسران از دختران شایع تر است که میتواند به علت کنجکاوی بیشتر پسران باشد.
- *بیش از ۹۰ درصد موارد مسمومیت کودکان در محیط خانه اتفاق افتاده و قابل پیشگیری است.
- *عمده ترین موارد مسمومیت در کودکان در اثر خوردن داروها، مواد شیمیایی و محصولات خانگی مانند مواد آرایشی بهداشتی، فرآورده های شوینده، سفیدکننده و لوله باز کن، لاک پاک کن (استون) و گیاهان آپارتمانی سمی بوده است.

چالش مسمومیت در کودکان:

تشخیص مسمومیت های دارویی ممکن است به راحتی صورت نگیرد نه تنها تشخیص مشکل می باشد بلکه حتی ممکن است مد نظر هم قرار نگیرد چرا که اغلب در کودکان نمی توان شرح حال مناسبی گرفت. در بچه هایی که به صورت حاد دچار اختلال هوشیاری، رفتار غیر طبیعی، تشنج، کما، شوک، اسهال، استفراغ شدید و اختلالات پیچیده در سیستم های مختلف شده اند مسمومیت های دارویی باید مد نظر باشد. تست های آزمایشگاهی روتین می تواند نقش مهمی در تشخیص و درمان مسمومیت ایفا کند .

انواع مسمومیت در کودکان:

*** مسمومیت دارویی در کودکان:

۱- خوردن اتفاقی دارو:

بروز این حالت در کودکان در اکثر موارد اتفاقی و ناشی از وجود حس کنجکاوی در آن ها و ننگه داری نا مناسب داروها و سموم در منازل می باشد.

← راهکارها:

* دور از دسترس قرار دادن داروها و موادی که قابلیت ایجاد مسمومیت دارند در قفسه های بالاتر یا کابینت قفل دار مناسب

* عدم ننگه داری مواد مسمومیت زا در مکان ها و ظروفی که مواد غذایی را ننگه می دارند. همه ی داروها را در ظرف اصلی خود ننگه دارید از این طریق روشن است که چه چیزی در آن هاست و باز کردن آن ها برای کودک دشوار خواهد بود.

* داروهای خود را در مقابل دیدگان کودک مصرف نکنید چرا که این عمل باعث تقلید کودک می شود و ممکن است بعدا دارو را در دهان بگذارد. کودکان کنجکاو و ممکن است زمانی که افراد سالمند فامیل در حال مصرف داروهای خود می باشند، کودکان اقدام به چشیدن و یا بلعیدن دارو بنمایند. برای پیشگیری از مسمومیت دارویی کودک دلبندتان، از والدین خود بخواهید داروهای مصرفی خود را دور از دسترس کودکان نگهداری نمایند.

* اگر به کودک دارو می دهید به او تفهیم کنید که این دارو است و از کلماتی مانند شکلات، آبنبات و ... استفاده نکنید و با احتیاط در مورد نحوه ی مصرف داروها به کودکان آموزش دهید هرگز وانمود نکنید که آن ها بی خطر هستند.

۲- تجویز توسط والدین یا اطرافیان بدون تجویز پزشک یا بیش از دوز تجویز شده پزشک

هنگام بیماری کودک مراقب باشید دوز اضافی دارو به کودک ندهید.

سالیسیلات ها را در کودکان مبتلا به واریسلا، آنفولانزا یا دیگر عفونت های ویروسی خاص تجویز نکنید.

* داروهای تاریخ گذشته را ننگه داری نکنید و آن هارا معدوم کنید.

دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی نیشابور

۳- تجویز توسط پزشک (اشتباهات داروپزشکی)

۴- خوردن عمدی دارو

معمولا مسمومیت های اتفاقی در بچه های کوچک تر با خوردن یک فراورده ایجاد می شود ولی مسمومیت با چند دارو غالبا در اقدام به خودکشی در بچه های رده سنی بالاتر و در نوجوانان دیده می شود.

*** مسمومیت با مواد مخدر در کودکان:

در کودکان مصرف مقادیر کم هم میتواند خطرناک باشد. حتی مقادیر کم شبه مخدرها در اطفال به خصوص در سن زیر ۵ سال خطرناک هستند. سرکوب تنفسی، کما و مرگ پیامدهای جدی هستند که در اثر مسمومیت با مواد مخدر در کودکان رخ میدهد.

*از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۱، بیست و سه مورد مرگ ناشی از خوردن شربت متادون (داروی ترک اعتیاد) در کودکان ایرانی بروز نموده است. متاسفانه نگهداری شربت متادون (جهت ترک اعتیاد) در ظرف خالی نوشابه و شیشه خالی دارو، منجر به مسمومیت ناخواسته و مرگ ده ها کودک شده است. از نگهداری شربت متادون در داخل یخچال و در کنار بقیه نوشیدنی ها خودداری نمایید. شربت متادون جهت درمان ترک اعتیاد، بسیار سمی است. آن را دور از دسترس خانواده و در کمد قفل دار نگهداری نمایید.

*استفاده ی سنتی از تریاک و مشتقات آن برای تسکین درد یا آرام کردن کودکان بی قرار بسیار شایع است.

*** مسمومیت با نفت در کودکان:

*مسمومیت با نفت بسیار خطرناک است. کودک را وادار به استفراغ نکنید چون مجاری گوارشی را بیشتر می سوزاند و باعث بازگشت نفت به ریه میشود کودک را سریع به نزدیک ترین مرکز درمانی ببرید.

*محصولات شیمیایی و شوینده، نفت و بنزین را همیشه در ظرف اصلی آن نگهداری کنید. هیچگاه این فرآورده ها را در ظرف مواد خوراکی (مانند بطری نوشابه) نگه داری نکنید. این عمل سبب خورده شدن اتفاقی این مواد توسط کودکان می شود. مسمومیت اتفاقی با نفت یا باتری ساعت می تواند در کودک بسیار خطرناک باشد. در این صورت فوراً کودک را به نزدیک ترین مرکز درمانی منتقل کنید.

*** مسمومیت با سرب در کودکان:

مسمومیت با فلزات سنگین مخصوصاً با سرب یک مشکل ویژه ی بهداشت عمومی در اطفال است. سرب یک فلز غیر ضروری در بدن انسان است به طوری که وجود هر میزان از آن در بدن نشانه ی آلودگی انسان به این فلز است.

سرب می تواند از طریق جانشین شدن به جای کلسیم در فرایندهای وابسته به کلسیم از جمله یادگیری، حافظه، رشد و تمایز سلول های عصبی و عملکرد حرکتی، اختلال ایجاد کند. همچنین در ایجاد اختلالات یادگیری، هوش و حافظه، پیش فعالی، شناختی، مشکلات رفتاری، عاطفی، مهارت های حرکتی دوران کودکی، مهارت های خواندن و ریاضی و پرخاشگری نقش دارد.

یکی از راه های جذب سرب به بدن دستگاه تنفسی می باشد. بیشترین راه جذب سرب به بدن از طریق دستگاه گوارش بوده و تماس دست با دهان اصلی ترین راه آلودگی کودکان به سرب است. جذب گوارشی سرب در کودکان بیشتر از بزرگسالان است (حدود ۴۰ درصد) که این میزان در کودکان مبتلا به فقر آهن بیشتر هم می شود.

امروزه بیشترین راهی که سرب وارد بدن انسان شود از طریق آب و غذاهای مصرفی می باشد. اگرچه در حالات خاصی تنفس هوای آلوده به سرب نیز ممکن است منبع آلودگی محسوب شود. بچه ها از طریق استنشاق غبارسرب مثلا در رنگ روی نرده ها و .. خوردن اب آلوده در معرض سرب قرار میگیرند. افراد شاغل در صنایع ممکن است ناخواسته باقی مانده ی سرب روی دست و لباس خود به خانه بیاورند حتما بعد از کار دوش بگیرید و لباس خود را عوض کنید .

*خانه را تمیز نگاه دارید

* منابع احتمالی سرب را در خانه شناسایی و حذف کنید

* دست های کودک را تمیز نگه دارید

*اطمینان حاصل کنید که کودکان خوب غذا می خورد

*آب لوله کشی را آزمایش

*** مسمومیت با گل ها و گیاهان آپارتمانی:

بسیاری از گیاهان و گل‌های آپارتمانی مانند خرزهره و دیفن باخیا، سمی هستند و تماس پوست با آنها و یا به دهان بردن آنها منجر به مسمومیت و سوختگی مخاط می شود.

گل ها و گیاهان آپارتمانی را دور از دسترس کودکان قرار دهید.

*** مسمومیت با مواد شیمیایی و شوینده:

مواد شیمیایی، شوینده و سفید کننده را در منزل در کمد‌های دارای قفل و دور از دید و دسترس کودکان قرار دهید.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی نیشابور

****در صورتی که کودک شما ماده ای غیر خوراکی را بلعید، با مرکز اورژانس ۱۱۵ و یا مرکز کنترل مسمومیت ها**

با شماره تلفن ۱۹۰ تماس بگیرید.**

گردآوری: خانم دکتر فاطمه سوقندی

کارشناس اداره نظارت بر دارو و فرآورده های بیولوژیک